

Competențele verzi – definiții și comportament responsabil

Prof. Rădvan Mihaela

În perioada 28 aprilie- 2 mai 2025, am participat la o mobilitate Erasmus în Grecia, în cadrul proiectului Erasmus + *Accreditare Educație Școlară 2024-1-R001-KA121-SCH-000207326*, ceea ce m-a făcut să fiu mult mai conștientă de schimbările climatice care au loc în lume și să identific moduri pentru a crește modul de conștientizare a acestor schimbări de către elevi. Voi folosi noile abordări de tip "competence base approach" (CBA) pentru a identifica exemple de bune practici în domeniu și a le împărtăși cu elevii. Vreau să devin în același timp un model pentru elevii mei și să încurajez comunicarea. Voi încerca în continuare să stabilesc cauzele, să definesc și să încerc să găsesc niște abordări care să determine la elevi o atitudine responsabilă pentru mediu.

Societatea contemporană își pune din ce în ce mai mult problema sustenabilității propriilor modele – economice și sociale. Principalele motive care au determinat această problemă și care au condus la ideea unei dezvoltări durabile sunt:

- creșterea populației, a urbanizării și a poluării urbane
- creșterea industrializării, care a dus la deficitului de resurse esențiale și care a generat un impact negativ asupra mediului natural (poluare, defrișări, exploatarea intensivă a terenurilor și resurselor biologice, amenințarea biodiversității)
- consumerismul și schimbările sociale provocate de răspândirea modelului „civilizației de consum”, creșterea industrializării fiind provocată atât de cererea de a satisface nevoile reale ale unei populații în creștere, dar și de creșterea (de multe ori artificială) a nevoilor de consum
- fenomenele de încălzire globală și schimbările climatice generate de creșterea nivelului de poluare (în special a emisiilor de gaze cu efect de seră), care duc atât la creșterea

numărului și frecvenței dezastrelor naturale, cât și la probleme de sănătate ale populației și de adaptare la noile condiții climatice, stresante atât pentru populația umană cât și pentru restul speciilor.

La nivel global populația, care în anul 1900 era de 1,65 miliarde, a crescut până la 6 miliarde în anul 2000 și se preconizează că va atinge 10 miliarde în anul 2050. Dintre aceștia, peste 1,5 miliarde de oameni trăiesc în condiții de sărăcie extremă iar tendința este de creștere a acestei categorii de populație, inclusiv în țările mai dezvoltate.

În perioada 1900 – 2000 producția industrială a crescut cu peste 50% . În ce privește consumul de resurse, un nou Raport al *International Resource Panel* (IRP), care este o parte a Programului pentru Mediu al UN, a constatat că extracția resurselor naturale s-a triplat și se estimează că în acest ritm, între momentul de față și anul 2030, consumul de energie va crește cu 44%, în timp ce resursele de combustibili fosili se diminuează. (*Heinz Schandl, Karin Hosking*, p. 15).

În aceste condiții, conceptele de dezvoltare durabilă și sustenabilitate au devenit foarte importante la nivel global și au fost luate măsuri pentru a combate problemele majore ale lumii de astăzi . Conceptul durabilitate pornește tocmai de la ideea că activitățile umane și viața însăși sunt dependente de mediul înconjurător și de resurse. În plus, sănătatea, siguranța socială și stabilitatea economică a societății sunt esențiale în definirea calității vieții.

În multe sectoare ale economiei, datorită reglementărilor în vigoare și directivelor Uniunii Europene, au fost făcuți pași importanți spre schimbare astfel încât să se asigure protejarea, conservarea și ameliorarea resurselor naturale al UE și, de asemeni, trecerea la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor. Se urmărește protejarea cetățenilor UE împotriva presiunilor legate de mediu și împotriva riscurilor la adresa sănătății și a bunăstării.

Competențele pentru formarea și însușirea unei culturi a sustenabilității se dezvoltă prin educație. Fie că ne adresăm copiilor, adolescenților sau adulților, la școală sau acasă, prin cursuri sau activități extracurriculare, abilitățile și atitudinile de protejare a mediului și gândire sustenabilă se formează constant, constructiv, prin evidențierea permanentă a problemelor și a

soluțiilor de rezolvare ce depind de fiecare dintre noi. Competențele verzi sunt abilități și cunoștințe care ne ajută să fim prietenoși cu mediul prin adoptarea acelor abilități care duc la adaptarea produselor, serviciilor și proceselor la schimbările climatice, la cerințele și reglementările de mediu aferente.

CEDEFOP (Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale) definește competențele verzi ca fiind „cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile necesare pentru a trăi, a dezvolta și a susține o societate durabilă și eficientă din punct de vedere al resurselor”. Încă din anul 2020, Agenda pentru Europa menționa drept țintă principală obținerea unei competitivități durabile, a echității sociale și a rezilienței prin asigurarea de competențe care să permită oamenilor să prospere în tranziția verde și digitală.

Pentru aceasta, fiecare dintre noi trebuie să găsească o cale prin care trebuie să își dezvolte aceste competențe, ca o cale prin care putem să avem o viață cât mai sustenabilă în viitor. Educația ecologică încurajează adoptarea unui stil de viață sustenabil și a unor modele de consum responsabile, pregătind tinerii pentru provocările viitorului legate de schimbările climatice și degradarea mediului. Conform Declarației de la Tbilisi din 1978, scopul fundamental al educației ecologice este *“de a reuși în a face indivizii și comunitățile să înțeleagă caracterul complex al mediului natural și construit [...] și de a dobândi cunoștințe, valori, atitudini și deprinderi practice, în vederea participării într-un mod responsabil și eficient la anticiparea și rezolvarea problemelor de mediu”*.

Principalele categorii de competențe verzi pe care încercăm ar fi bine să le cunoaștem și să le adoptăm pot fi:

1. Cunoștințe de bază despre sustenabilitate

- Înțelegerea conceptelor de economie circulară, schimbări climatice și conservarea biodiversității.
- Familiarizarea cu reglementările și politicile privind protecția mediului.
- Înțelegerea ciclului de viață al produselor și serviciilor – însușirea și deprinderea unui comportament de consum responsabil;

2. Abilități tehnice și practice

- Implementarea tehnologiilor verzi, precum energia regenerabilă sau sistemele de reciclare.
- Crearea de soluții sustenabile în producție, construcții sau agricultură.

3. Gândire critică și inovație

- Dezvoltarea unor procese și produse mai puțin poluante.
- Abilitatea de a evalua impactul ecologic al deciziilor și de a găsi soluții creative pentru problemele de mediu.
- gestionarea deșeurilor și conștientizarea impactului acestora asupra mediului; identificarea de soluții pentru reciclarea articolelor care nu aparțin gunoiului – economia circulară;

Câteva exemple concrete de activități extracurriculare prin care se urmărește atingerea competențelor verzi sunt:

- activități desfășurate în cadrul unor cluburi (de ecologie sau pe diferite alte teme care să susțină și să promoveze dezvoltarea durabilă ș.a.)
- organizarea de competiții școlare, concursuri pe teme variate precum schimbările climatice, protecția mediului, economie circulară etc.
- realizarea unor proiecte cu tematica respectivă;
- parteneriate educaționale cu instituții și organisme de profil, ONG-uri (centre de reciclare, stații de epurare și tratare a apei, agenții pentru protecția mediului, stații meteo etc.) pentru organizarea unor vizite, întâlniri cu specialiști sau cercetători în domeniu, pentru dezbateri sau organizări de evenimente în acest scop;
- implicarea în diferite acțiuni de voluntariat (reciclare, ecologizare, conștientizare și mediatizare a unui comportament responsabil față de mediu etc.)

- excursii, tabere școlare și alte activități tematice care să faciliteze înțelegerea conceptelor de sustenabilitate, durabilitate etc.

Adoptarea unor competențe verzi în viața de zi cu zi este importantă deoarece:

- **asigură tranziția către o economie verde**

Odată cu adoptarea Pactului Verde European și a altor inițiative globale, economia trece printr-o transformare majoră. Companiile sunt încurajate să reducă emisiile decarbon, să minimizeze deșeurile și să utilizeze resursele regenerabile. Acest lucru crește cererea de forță de muncă cu competențe verzi.

- **pentru respectarea unor cerințe legislative**

În multe țări, reglementările stricte impun standarde ecologice în diverse industrii. Angajații cu competențe verzi ajută organizațiile să respecte aceste norme.

- **pentru a susține responsabilitate socială și de mediu**

Competențele verzi contribuie la crearea unui mediu de lucru responsabil

- **pentru siguranța viitoarelor generații**

Prin integrarea competențelor verzi în toate domeniile, se asigură un viitor mai sustenabil pentru generațiile următoare.

Competențele verzi reprezintă viitorul. Ele sunt cheia pentru a face față provocărilor globale legate de mediu, dar și pentru a dezvolta industrii mai sustenabile și profitabile. Adoptarea și integrarea acestor competențe în educație și la locul de muncă nu sunt doar o oportunitate, ci o obligație pentru a construi un viitor mai bun.

Tranziția la economia verde, sustenabilitate în afaceri și economie circulară sunt posibile în măsura în care există și competențele specializate, la fiecare palier, să transforme aceste idei și concepte în acțiuni concrete cu impact imediat. Așa cum arată și raportul Manpower, transformarea pleacă de la oameni (A people-first green business transformation) de la ce simt și ce vor oamenii. Fără acțiunile și cum își pot crea companiile un avantaj competitiv dacă acționează strategic în raport cu forța de muncă.

Bibliografie:

EUROPEAN UNION

LICEUL TEHNOLOGIC “DIMITRIE LEONIDA” IAȘI
B-DUL SOCOLA NR. 188/190 IAȘI
TEL.: 0232/430325
E-MAIL: dleonida_is@yahoo.com
WEB: <http://www.colegiulenergetic.ro/>

Competențele verzi – calea pentru o viață sustenabilă, Prof. dr. ing. Anca Borgovan-Cuță,
EPALE-Platformă electronică pentru învățarea adulților în Europa,
<https://epale.ec.europa.eu/ro>

Pași spre succes pentru oameni ocupați, <https://asvd.ro/pasi-spre-succes-pentru-oameni-ocupati/>

iTeach: Experiențe didactice - o revistă pentru educație și educatori,
<https://iteach.ro/experiencedidactice/>

